

praktisk Betydning, men fordi det har ikke helt ringe Betydning for Stemningen rundt om i Landene, overfor hele Fredsarbejdet, at dette Net af Voldgiftstraktater, som efterhaanden omspænder Verden, bliver saa fuldstændigt som paa nogen Maade muligt, og jeg tror, vi saa meget som muligt fra dansk Side skulle bidrage dertil. Saa vidt jeg ved, blev Initiativet til de 3 sidste Voldgiftstraktater, som Danmark har sluttet, ikke taget fra dansk Side, det var paa Forslag fra andre Magters Side. Men jeg vil gerne henstille til den højtærede Udenrigsminister, om det ikke var muligt i saadanne Tilfælde, hvor der ikke knytter sig nogen som helst Fare eller Vanskelighed til det, at prøve paa at komme videre ogsaa ved den danske Regerings Initiativ.

Paa dette Punkt er der altsaa en fuldkommen Enighed mellem os alle paa Rigsdagen med Hensyn til det ønskelige i at naa saa vidt som muligt i Voldgiftsbestræbelserne og ad Fredspolitikken Vej. Jeg ved, at den højtærede Regering paa et andet Spørgsmaal ser anderledes paa Danmarks Stilling end vi. Min Opfattelse er denne, at det andet Mittel, som man fra Regeringens Side lægger Vægt paa med Hensyn til Danmarks udenrigspolitiske Stilling, ikke har den Værdi, som Regeringen tillægger det. Jeg tænker paa den Militærpolitik, der begyndtes herhjemme i 1885 ved Provisorierne og efter en Afbrydelse efter 1894 en halv Snes Aar efter genoptoges i 1905 og siden har udviklet sig med ganske voldsom stigende Hast. Med Hensyn til denne Militærpolitik ville ærede Medlemmer vide, at det er min Opfattelse, at den ikke blot er unyttig, men at den endogsaa er skadelig, og at den forøger de Farer, som fra udenrigspolitisk Side kunne true Danmark. Jeg ved imidlertid, at jeg paa dette Punkt ikke er i Overensstemmelse med den højtærede Regerings Opfattelse. Den højtærede Regering er her bunden af, hvad jeg kunde kalde traditionsmæssige Forestillinger om, hvad Vaabenmagt kan betyde for Danmark, og der er vel intet Haab om, at det vil være muligt for os at overbevise Regeringen om, at den her bygger paa Kendsgerninger fra en Tid, som er forsvunden, og lukker Øjnene for de virkelige Magtforhold, der nu findes i Verden. Jeg skal derfor heller ikke komme ind paa nogen som helst Diskussion om dette, men kun udtale min Glæde over, at vi paa det andet Punkt, med Hensyn til Voldgiftsaftaler og alt, hvad dermed staar i Forbindelse, ere i fuld Overensstemmelse med

den højtærede Regering, idet den, selv om den tror paa andre Midler til Fremme af Danmarks Selvstændighed, dog ogsaa tillægger disse Midler en meget stor Betydning og vil gøre, hvad den kan, for at udvikle den Bevægelse, som her finder Sted.

Endelig vil jeg gerne understrege Betydningen og Rækkevidden af denne Bevægelse. Det er mit Indtryk, at man hidtil ikke mindst herhjemme i Danmark har undervurderet, hvad der i saa Henseende foregaar, og at man navnlig ikke i tilstrækkelig Grad har faaet Blikket op for, i hvilken Grad denne Bevægelse har taget Fart i Løbet af de allersidste Aar. Det er jo saaledes, at Voldgiftstraktaternes Mængde er overordentlig stærkt forøget, at disse Voldgiftstraktaters Betydning vurderes højere og højere af den offentlige Mening, og at man nu tænker paa at give deres Indhold en langt mere vidtrækkende Karakter end hidtil. Meget lærerig tror jeg, det er for Forstaelsen af, hvad alt dette betyder, at se den overordentlig stærke Stemning, hvormed de sidste Udtalelser af den engelske Udenrigsminister ere blevne modtagne i hans eget Land og adskillige andre Lande. De sidste Udtalelser fra hans Side paa dette Omraade vare af en særdeles forhaabningsfuld Karakter og bleve bag efter meget stærkt understregede af den offentlige Mening. Og det er jo saaledes, at der til disse Aftaler og Forhandlinger ikke længere udelukkende knytter sig Aftaler om voldgiftsmæssig Afgørelse, men at man begynder Forhandlingen med Aftaler om Indskrænkningen af Rustningerne. Vi staa i Øjeblikket saaledes, at der fra den amerikanske Regerings Side er taget et Initiativ, idet den amerikanske Regering har rettet Henvendelser til 9 andre Magter om Nedsættelse af Kommissioner til Forberedelse af Aftaler paa dette Omraade. Det er jo beklageligt, at Forholdene have stillet sig saaledes, at Danmark ikke hører til de Magter, til hvilke denne Henvendelse er rettet. Denne Henvendelse er desværre i det hele taget ikke rettet til de smaa Stater, men kun til de 10 Stater, altsaa de 9 foruden Amerika, som deltog i Forhandlingerne om Londonerdekorationen. Jeg tænker mig, at det vilde være glædeligt og nyttigt, om der fra de smaa Staters Side under en lempelig og forsigtig Form kunde træffes Foranstaltninger til, at man tog noget mere Hensyn til dem ogsaa ved saadanne Lejligheder. Paa den sidste interparlamentariske Konference i Bryssel blev der fra Rigsdagsmænds Side udtalt Ønske derom, og det var heller ikke helt